

De heer H. Brouwer

Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en
Veiligheidsdiensten (CTIVD)

Anna van Saksenlaan 50
2593 HT DEN HAAG

Betreft

Vervolg kennismakingsgesprek Bits of Freedom

Amsterdam

17 februari 2014

Geachte heer Brouwer,

Met deze brief feliciteren wij u nogmaals met uw benoeming tot voorzitter van de Commissie van Toezicht betreffende de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD). Tijdens ons kennismakingsgesprek met u en uw collega Aad Meijboom hebben wij het grote belang van onafhankelijk toezicht op de AIVD en MIVD benadrukt. Uw commissie is de enige instantie die op betekenisvolle wijze toezicht kan uitoefenen op de handelwijze van de Nederlandse geheime diensten. Het is daarom van het grootste belang dat de onafhankelijkheid van de CTIVD boven iedere vorm van twijfel is verheven.

In aanvulling op het prettige kennismakingsgesprek willen wij de volgende punten onder uw aandacht brengen.

De CTIVD moet de schijn van partijdigheid vermijden

Bits of Freedom wil nogmaals met klem benadrukken dat de manier waarop de CTIVD haar toezichthoudende taken combineert met advies over wetswijzigingen schadelijk is voor deze onafhankelijke positie. De vermenging van toezicht en advies kan de indruk wekken dat de commissie zich in te sterke mate identificeert met de taakstelling van de diensten, zoals een informant zich na een te lange undercoverperiode gaat identificeren met de doelen van de organisatie waarover hij of zij rapporteert. Het feit uw onderzoekers vaak jarenlang voor de CTIVD werken versterkt dit risico.

Door te adviseren over de wenselijkheid van wetswijzigingen, zoals over de afschaffing van de notificatieplicht of de wenselijkheid van uitbreiding van de bevoegdheid om

ongericht kabelgebonden internet af te tappen, wekt de CTIVD de indruk richting te willen geven aan het optreden van de diensten of bepaalde praktijken te willen legitimeren. Dit verdraagt zich niet met het idee van een onafhankelijke toezichthouder die streng toeziet op de naleving van de wet. Wij hopen dat uw commissie er vanaf nu in zal slagen om deze schijn van verwevenheid en partijdigheid te vermijden door in geen geval advies te geven over de wenselijkheid van de uitbreiding van bevoegdheden die zijn neergelegd in de wet- en regelgeving waar zij toezicht op houdt.

Adviestaak CTIVD moet beperkt worden uitgelegd

Uiteraard beseft Bits of Freedom dat de CTIVD een wettelijke adviserende taak heeft. Artikel 64 van de Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten 2002 (hierna: Wiv) stelt dat de CTIVD kan adviseren over haar bevindingen zoals geconstateerd bij het uitoefenen van toezicht op de rechtmatigheid van de uitvoering van de wet (art. 64, lid 1 jo lid 2). Daarnaast adviseert de CTIVD betrokken ministers over het onderzoeken en beoordelen van eventuele klachten en over de uitvoering van de notificatieplicht bij de toepassing van bijzondere bevoegdheden (artikel 34 Wiv).

Artikel 64 Wiv strekt zich echter ons inziens niet uit tot de taak om uitspraken te doen over de wenselijkheid van de uitbreiding van bevoegdheden omdat dit raakt aan de onafhankelijkheid van de commissie. Wanneer u deze wettelijke taak anders opvat wisselen wij daarover graag verder van u met gedachten.

Zwaartepunt onderzoek bij digitale bevoegdheden diensten

Aangezien de CTIVD haar eigen onderzoeksprioriteiten bepaalt, ligt er een uitgelezen kans om structureel onderzoek te verrichten naar de inzet van digitale bevoegdheden door de diensten. De snelle technologische ontwikkelingen en de voortschrijdende digitalisering van onze maatschappij hebben ervoor gezorgd dat grootschalige en diepgaande surveillance nauwelijks nog natuurlijke limieten kent. Bovendien maken de recente onthullingen over het optreden van buitenlandse geheime diensten grondig onderzoek hard nodig om de politieke en maatschappelijke kennis en bewustwording over dit onderwerp te vergroten. Zonder onderzoek naar de precieze werkwijze van de diensten kan er immers geen discussie gevoerd worden over de legitimiteit van de inzet van digitale bevoegdheden door de Nederlandse geheime diensten. Het zwaartepunt van de onderzoeken door de CTIVD hoort daarom te liggen bij de inzet van deze digitale bevoegdheden.

Verslaglegging CTIVD moet werkmethoden diensten helder uitleggen

Tot slot vraagt Bits of Freedom u om in uw verslaggeving nog meer zorg te besteden aan de uitleg van de werkmethoden van de diensten. De rapportages van de CTIVD zijn al gedetailleerd, maar omdat het de enige manier is waarop burgers enige inzage over

de werkwijze van de diensten kan worden verkregen, is het belangrijk dat nog explicieter wordt uitgelegd hoe bepaalde bevoegdheden worden aangewend. De geheime diensten kunnen geen bezwaar hebben: het kan veel maatschappelijke argwaan en onrust over het handelen van de diensten wegnemen.

We hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de standpunten van Bits of Freedom met betrekking tot het toezicht door uw commissie. Vanzelfsprekend zijn wij bereid tot het geven van nadere toelichting. Wij houden u graag scherp.

Met vriendelijke groet,

Janneke Slöetjes